

Harry Harrison
PLIENINĖ ŽIURKĖ

Moksliniai fantastiniai romanai

Džeimsas Bolivaras diGrizas buvo didžiausias Galaktikos vagis. Tačiau likimas lėmė jam tapti šauniausiu Specialiojo korpuso agentu...

Iš anglų kalbos vertė JOLANTA KOROLKOVAITĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
18 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Harry Harrison

THE STAINLESS STEEL RAT
THE STAINLESS STEEL RAT'S REVENGE

London, Panther, 1979

Viršelis dailininko Jim'o Burns'o

Copyright © by Harry Harrison, 1972

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 1994
Elektroninė versija © Knygute.lt, 2012

Turiny

PLIENINĒ ŽIURKĒ

PLIENINĒS ŽIURKĒS KERŠTAS

PLIENINĖ ŽIURKĖ

1

Mano kabineto durys staiga atsilapojo, ir aš supratau, kad žaidimas baigtas. Reikalas buvo kaip reikiant - piniginis, - bet jam atėjo galas. Kai įžengė policininkas, aš sėdėjau krėslė, netaisęs laimingą šypsena. Sunki eisena, niūrus žvilgsnis ir jokio humoro jausmo iš karto rodė, jog tai įstatymo tarnautojas. Dar jam nepravėrus burnos, jau žinojau, ką jis pasakys.

- Džeimsai Bolivarai diGrizai, aš privalau jus areštuoti, nes esate kaltinamas...

Dėl šaunesnio efekto aš palaukiau žodžio "kaltinamas". Kai jis nuskambėjo, paspaudžiau mygtuką, įjungiantį prie lubų pritaisytą parako užtaisą. Skersinė sija sudrebėjo, ir tris tonas sveriantis seifas nukrito tiesiai policininkui ant galvos. Sukrečiantis vaizdelis. Kai dulkės nusėdo, iš po seifo kyšojo tik viena nenatūraliai išlenkta ranka. Ji pajudėjo, ir smilius kaltinančiai nusitaikė į mane. Dusliai sudundeno nepatenkintas balsas:

- ... kaltinamas nelegaliu įvažiavimu, vagyste, klastojimu...

Jis bambėjo, vardindamas visus mano nusi-kaltimus, bet tai aš jau buvau girdėjęs. Pasi-stengiau greitai susikrauti pinigus iš stalčių į lagaminą. Pagaliau prisidėjo dar vienas kalti-nimas, ir, galvą guldau, jo balse jautėsi nuo-skauda.

- Taip pat esate kaltinamas roboto policinin-ko užpuolimu. Poelgis beprasmiškas, kadangi mano smegenys ir kalbos aparatas apsaugoti, o vidurinėje kūno dalyje...

- Klausyk, Džordžai, visa tai aš žinau. Bet ant tavo kvailos makaulės įtaisytas mažas siųstu-vas, o aš labai nenorėčiau, kad tu praneštum apie mane savo draugužiams. Bent jau kol kas.

Kojos spyriu aš atidariau sienoje slaptas du-ris, vedančias į rūsį. Kaiėjau pro gelžgalių krūvą ant grindų, robotas pabandė sučiupti mane už kojos. Bet aš tikėjausi to, ir jo pirštai susispaudė per porą colių nuo mano pėdos. Aš ne kartą buvau susidūręs su robotais polici-ninkais ir puikiausiai žinojau, jog jų neįmano-ma sunaikinti. Nors per galvą juos daužytum, nors išverstum iš kojų, jie persekios tave, be paliovos dėstydami savo moralus. Taip buvo ir šįkart. Jis įkalbinėjo mane baigti nusikaltėlio gyvenimą ir tapti tvarkingu piliečiu. Robotas

vis tauzijo niekus, ir, kai aš pasiekiau rūšį, jo balsą aidas atkartoję ant laiptų.

Dabar brangi buvo kiekviena sekundė. Už trijų minučių policija jau lips man ant kulnų, taigi aš turėjau lygiai vieną minutę ir aštuonias sekundes, kad palikčiau pastatą. Reikėjo veikti. Dar vienas spyris - ir aš atsidūriau patalpoje, kur buvo nuplėšinėjamos etiketės. Nė vienas robotas net nepažvelgė į mano pusę. Beje, aš nustebčiau, jeigu būtų ne taip. Tie prieštvainiai modeliai M tiko tik paprasčiausiam, monotoniškam darbui. Būtent todėl aš juos ir išsiunuojau. Jų visiškai nedomino, kam jie nuplėšinėja etiketes nuo indelių su vaisiais arba kas yra kitame konservus per sieną pristatančio konvejerio gale. Jie nepakėlė akių, net kai aš atidariau duris, kurios visada būdavo užrakintos. Aš neužtrenkiau jų paskui save - kokios dabar gali būti paslaptys.

Pabėgėjęs palei gaudžiantį konvejerį, aš pralindau pro skylę, kurią pats iškapojau valstybinio sandėlio sienoje. Konvejerį taip pat pastačiau aš. Ir viena, ir kita, aišku, prieštaravo įstatymams. Atidaręs dar vienas duris, atsidūriau sandėliuke. Automatinis krovikas rūpestingai nuiminėjo konservų dėžutes nuo lentynų ir statė ant konvejerio juostos. Jo ir robotu ne-

buvo galima pavadinti, jis atlikinėjo tik įvestą į jį konservų krovimo programą. Apėjęs jį, aš nulėkiau praėjimu girdėdamas, kaip už nugaros tyla mano nelegalios veiklos garsai. Darbas nesiliovė nė sekunde, ir aš nuoširdžiai tuo džiaugiausi.

Taip, biznis buvo kaip reikiant. Už juokingai mažą sumą aš išsinuomojau patalpas, esančias prie valstybinio sandėlio sienos. Iškirtęs sienoje angą, galėjau prieiti prie prekių, kurių tokiuose dideliuose sandėliuose neliesdavo ištisus mėnesius ar netgi metus.

Po to, kai iškirtau angą ir pastačiau konvejerį, beliko pasirūpinti technika. Aš išsinuomojau robotus, kad jie nulupinėtų senas etiketes ir į jų vietą klijuotų ryškius lipdukus, kuriuos pats spausdinau. Taip mano prekės pasiekdavo rinką visiškai teisėtu keliu. Mano asortimentas buvo gana įvairus, o išlaidos šios gudrios operacijos dėka nedidelės. Aš galėjau parduoti prekes pigiau negu mano konkurentai, ir uždirbdavau krūvas pinigų. Vietiniai prekeivos greitai užuodė pelną ir užvertė mane užsakytais keliems mėnesiams į priekį. Puiki operacija. Galėtų ji tęstis dar ilgai.

Nespėjo ši mintis šmėkštelti mano galvoje, kai aš nuvijau ją. Patirtis sakė man, kad jeigu

operacija baigta, tai ji iš tiesų BAIGTA! Mane taip ir gundė pasilikti dar dienelei ir pasiimti pinigų dar pagal vieną čekį. Ach, koks pažįstamas šis jausmas! Bet aš taip pat žinojau, kad nėra geresnio būdo susipažinti su policija.

"Pralošei šiandien, pasiseks rytoj". Tai mano devizas, ir, reikia pasakyti, tik jo dėka aš vis dar laisvėje.

O visokios iliuzijos beprasmiškos, kai neši kailį nuo policijos.

Pribėgęs iki praėjimo galo, atsikračiau visų pašalinių minčių. Visas pastatas jau buvo apsuptas policijos, tad reikėjo veikti greitai ir be klaidų. Aš apsidairiau - nieko. Žengęs porą žingsnių, paspaudžiau lifto iškvietimo mygtuką. Aš seniai buvau įtaisęs lifte siųstuvą ir žinojau, kad juo naudojasi tik kartą per mėnesį.

Tuščias liftas pasirodė po trijų sekundžių. Aš šokau į jį ir paspaudžiau paskutinio aukšto mygtuką. Liftas kilo visą amžinybę, nors šiuo atveju laiko supratimas buvo subjektyvus. Kėlimas truko keturiolika sekundžių. Prasidėjo pavojingiausia jo dalis. Aš suspaudžiau rankoje 0,75-to kalibro revolverį. Su vienu policininku dar pavyks susidoroti...

Durys atsidarė, ir aš nuleidau pistoletą. Nie-

ko. Apačioje viskas buvo apsupta, o pasiūsti policininkų ant stogo nesusiprotėjo.

Lauke išgirdau širdį glostantį sirenų kauksmą. Iš visko sprendžiant, apačioje susirinko pusė šio miesto policininkų. Man tai tas pat, kas artistui ovacijos.

Lenta gulėjo už lifto būdelės, ten, kur aš ją ir buvau palikęs. Kiek padžiūvusi saulėje, bet dar pakankamai tvirta. Pagriebęs ją, permečiau ant kito pastato.

Eiti lenta pavojinga, čia skubėti neverta. Atsistojęs ant lentos krašto ir prispaudęs prie krūtinės lagaminą, aš iš lėto pajudėjau į priekį, stengdamasis išlaikyti pusiausvyrą. Iki žemės - tūkstantis pėdų, bet svarbiausia - nežiūrėti žemyn...

Viskas. Dabar delsti negalima. Reikia paslėpti lentą - tai išmuš juos iš vėžių, ir aš išlošiu keletą brangių minučių. Dabar nubėgti dešimt žingsnių - ir priešais mane durys į laiptinę. Jos atsidarė lengvai. Kurgi ne, aš juk nepagailėjau tepalo vyriams. Atsidūręs viduje, užsklendžiau duris ir lengviau atsidusau. Sunkiausia praeity, liko paprasčiausia. Jeigu porą minučių manęs niekas nesutrukdys, policija niekada neras Džeimso Bolivaro diGrizo, žinomo, kaip "Slidusis Džimas".

Purvinais, silpnai apšviestais laiptais, vedančiais ant stogo, jau seniai niekas nesinaudojo. Aš patikrinau juos dar prieš savaitę ir nei optinių, nei akustinių "šnipų" neradau. Ant storo dulkių sluoksnio matėsi tik mano pėdsakai. Ka gi, tikėsimės, kad per tą laiką "šnipų" čia neįrengė. Teks rizikuoti, be to mūsų reikaluose nė žingsnio.

Lik sveikas, keturiasdešimt penkerių metų biznieriau Džeimsai diGrizai, sveriantis devyniasdešimt aštuonis kilogramus, su vešliomis žandenomis bei solidžiu pilvuku, kurio fotografija kartu su pirštų atspaudais saugoma policijos kartotekose tūkstantyje planetų. Pirmiausiai reikia atsikratyti atspaudų. Kai juos užsidedi, jie tarsi antra oda, o vos užlašinus skiediklio, jie nusilupa kaip pirštinės.

Dabar drabužiai, po to korsetas, kuriame aš nešiojau dvidešimt kilogramų švino, sumaišyto su termitu. Geras buvo pilvukas. Truputis balinimo miltelių - ir mano plaukai bei antakiai įgavo natūralią rudą spalvą. Dabar kiek skausminga operacija - ištraukti šnervių praplatintojus ir pagalvėles iš žandų. Paskui žydras kontaktines lentes. Aš nusirengiau nuogai ir pasijutau kaip naujai gimęs. Juk iš tiesų taip ir buvo. Aš tapau kitu žmogumi - dvidešimt

kilogramų lengvesniu, dešimt metų jaunesniu. O ir išvaizda pasikeitė. Lagamine gulėjo drabužių komplektas bei tamsūs akiniai. Pinigai buvo kruopščiai sudėti į lagamino kišenę.

Išsitiesęs pajutau, kad tikrai pajaunėjau dešimtčia metų. Be švininio korseto eisena tapo lengva ir pasišokinėjanti.

Termitas sunaikino visus įkalčius. Suvertęs viską į krūvą, aš padegiau ją. Linksmi spragsinčioje ugnelėje supleškėjo buteliukai, drabužiai, batai ir kiti mano daiktai. Be abejo, policija sugebės rasti apdegusį cementinių grindų plotą ir nugramdyti nuo sienos porą molekulių mikroanalizei, bet tai ir viskas, ko jie gali tikėtis. Liepsnos liežuvių atšvaitai vis dar šokčiojo ant manęs, kai aš nusileidau žemyn ir atsidūriau šimtas dvyliktame aukšte.

Man sekėsi. Kai atidariau duris, koridoriaus aikštelėje nieko nebuvo. Po minutės greitas liftas pristatė mane kartu su kitais biznieriais į holą.

Išeiti į lauką buvo įmanoma tik per vienintelės duris, virš kurių buvo įtaisyta kamera. Niekas nestabdė įeinančių ir išeinančių iš pastato žmonių. Vargu ar kas nors iš jų atkreipė dėmesį į kamerą bei prie jos besibūriuojančius policininkus. Neskubėdamas aš pasukau prie išė-

jimo. Mūsų reikaluose svarbiausia - ištvėrimė.

Akimirksniu aš patekau į stiklinės akies regėjimo lauką. Nieko neįvyko, ir aš supratau, kad manęs nepažino. Kamera buvo tiesiogiai sujungta su kompiuteriu policijos skyriuje. Jeigu mano išorė nors kiek primintų portretą karto-tekoje, man nebūtų leidę nė žingsnio žengti - robotai policininkai kaipmat mane sučiuptų. Kompiuterio neįveiksi - jo reakcija itin tiksli, tačiau jį galima apgauti, ką aš eilinį kartą ir padariau.

Sėdau į taksi ir nuvažiavau dešimtį kvartalų nuo pastato. Paskui persėdau į kitą. Bet tik trečiajame pasijutau saugus ir pasukau į kosmodromą. Tolumoje nutilo sirenos, ir tik retsykiais priešinga kryptimi pralėkdavo patrulių mašinos.

Kiek triukšmo dėl tokio menkniekio, bet tai būdinga visiems itin civilizuotiems pasauliams. Nusikaltimai čia tokie reti, kad vos tik policija aptinka mažiausią įstatymo pažeidimą, jis tučtuojau iškeliamas į dienos šviesą. Aš, tiesą sakant, nesmerkiu jų. Visą gyvenimą imti baudas dėl ne vietoje pastatytų automobilių tikriausiai siaubingai nuobodu. Tegul tik dėkoja, kad aš nors truputį pajvairinau jų nykią egzistenciją.

2

Kelionė į užmiestyje esantį kosmodromą buvo maloni. Man užteko laiko ir pailsėti, ir susikaupti. Aš netgi truputį pafilosofavau. O svarbiausia - galėjau pasimėgauti geru cigaru. Savo ankstesniame pavidale turėjau rūkyti cigaretes, ir aš niekada, net likęs vienas, nepažeisdavau šios taisyklės. Cigarai gulėjo hermetiškai uždarytoje dėžutėje, kur aš juos padėjau prieš pusmetį, ir visiškai neprarado savo šviežumo. Aš giliai užsitraukiau, žvelgdamas pro langą į pralekiantį peizažą. Gera nieko neveikti, lygiai taip pat, kaip ir kažką daryti. Aš niekada negalėjau priėti galutinės išvados - kokia vis dėlto būseną man labiau prie širdies? Manau, jog ir viena, ir kita, priklausomai nuo aplinkybių.

Mano gyvenimo būdas toks nepanašus į daugelio žmonių gyvenimą, kad kažin ar mūsų visuomenėje galėčiau būti suprastas.

Žmonės gyvena pasaulyje sąjungoje, kur jau pats žodis "nusikaltimas" seniai nebeteko prasmės. Žinoma, yra ir tokių, kurie nepatenkinti esama padėtimi ir pažeidinėja socialines taisykles. Nors visu pajėgumu veikia genetinė kontrolė, kartais tokių individų dar atsiranda.

Tačiau jie greitai pastebimi ir atstatomi į vėžes. Kitiems tai pasireiškia tik tada, kai jie suauga. Smulkios vagystės parduotuvėse bei butų apiplėšinėjimai - tai viskas, ką jie sugeba. Priklausomai nuo apsukrumo jiems pavyksta išbūti laisvėje savaitę ar mėnesį. Tačiau jų likimas nulemtas - policija suranda ir areštuoja juos.

Štai, ko gero, ir visi nusikaitimai, kurie įvykdomi mūsų nuostabioje visuomenėje. Tiksliau, devyniasdešimt devyni jų procentai. Bet tik dėl paskutinio, svarbiausio, procento egzistuoja policijos skyriai. Į šį procentą įeinu aš ir saujelė į mane panašių žmonių, išsimėčiusių po visą Galaktiką. Teoriškai mūsų nėra, o jeigu mes ir esame, negalim pažeisti įstatymo, tačiau būtent tai mes ir darome. Mes - žiurkės visuomenės pogrindyje, nepripažįstančios jos draudimų bei taisyklių. Kuo švelnesni visuomenės įstatymai, tuo daugiau joje žiurkių. Juk mediniuose namuose žiurkių buvo daugiau negu juos pakeitusiuose betoniniuose. Bet ir ten veisiasi žiurkės. Dabar mūsų visuomenė suręsta iš gelžbetonio bei nerūdijančio plieno. Plyšių kur kas mažiau, ir žiurkei tenka būti apsikriai, kad juos rastų. Tokiomis sąlygomis išgyvena tik plieninės žiurkės....

